

Oponentský posudek bakalářské práce (Bakalářské studium humanity, FHS UK)

Eliška Cieslarová: Volný čas obyvatel vesnice Pálenice

Práce Elišky Cieslarové vychází z terénní studentské praxe ve vesnici Pálenice a zaměřuje se na volnočasové aktivity obyvatel této vesnice. Má klasickou strukturu výzkumných prací tohoto druhu: představení teoretické literatury k danému tématu, metodologická reflexe, představení sesbíraných dat. Práci vhodně doplňují přehledné tabulky a fotografie. Kromě několika překlepů a vynechání nelze po formální stránce práci příliš vyčítat: práce má požadovaný rozsah, autorka pracuje s přiměřeným počtem teoretické i metodologické literatury, je dobře strukturovaná, srozumitelně napsaná, je na ni patrné kvalitní vedení. Přesto pro mě práce představuje zklamání, které toto slibné téma nabízelo. Mrzí mě to o to více, že autorka, jak sama píše, při samotném výzkumu objevovala, jak toto téma může velmi vypovídat o situaci v lokalitě a o lidech zde žijících.

Pokládám si tedy otázku, proč práce působí nekompaktně a zjištěná data jsou sice přehledně strukturovaná, jako by v nich však čtenář nenalézal vyjma několika náznaků mnoho zajímavého? Možným vysvětlením je nedostatečné propojení zmíněných částí práce.

Teoretická část je rešerší především sociologické literatury k tomuto tématu a autorka se nevyhne poněkud prázdnému hledání definice „volného času“. Autorce přitom nelze vytknout nedostatek odborné literatury (dokonce i cizojazyčné), bohužel však převažuje literatura, která buď staví na kvantitativních výzkumech nebo je jakousi pedagogickou „splácaninou“ na téma volný čas. O antické „scholé“, protestantské etice, nebo třeba Veblenově Teorii zahálčivé třídy se dozvídáme jen zprostředkovaně ze sekundární literatury a jen v náznacích, často pak poněkud zkresleně. V tomto trochu vágním přehledu se pak ztratí dobrá literatura, z níž by mohly vzejít skutečně zajímavé výzkumné otázky, resp. tyto otázky se objevují v poněkud rozmělněné podobě. Mám na mysli např. otázky týkající se náboženství a společenského života na vesnici. Je totiž otázkou, zda máme těmto aktivitám rozumět jako volnočasovým? Ostatně i autorkou zmiňované definice by tyto aktivity postavily stranou.

Teoretická východiska se pak snad až na využití definic v závěru práce v empirické části nijak neprojeví. Dokonce to svádí k dojmu, že teoretická část je jakýmsi umělým přívazkem. Autorka jakoby si byla vědoma disparátnosti obou částí (teoretické – vycházející především z kvantitativních metod a kvalitativních metod, kterých sama užívá) tvrdí, že užívá koncept samotných informátorů (str. 23). Tedy oproti etické perspektivě začne najednou pro kategorizaci užívat perspektivu emickou. Volný čas je pak to, co za volný čas vesničané sami

považují. Tím autorka zdánlivě předejde kritice, že některé aktivity označované jako způsob trávení volného času, sem z hlediska definic nepatří. Jenomže to je právě bod, s nímž se měla autorka vyrovnat a který mohl přinést cenné poznatky, a to hned v několika rovinách. Tou první je kritičtější čtení a výběr odborné literatury a schopnost vytáhnout z ní výzkumné otázky. Z metodologické stránky autorka mohla lépe zhodnotit přínos antropologického (kvalitativního) výzkumu, jeho specifičnosti a možného přínosu. A nakonec samozřejmě mohla ovlivnit svůj sběr dat, jejich analýzu a interpretaci.

Metodologická část je bohužel v podobném duchu spíše převzatým projektem pro Svip (s větami typu, co by se mělo dělat) než integrální součástí práce, v níž autorka představuje své metody, reflektuje jejich použití a hodnotí konečnou kvalitu výzkumu.

Samotné představení repertoáru aktivit spojovaných s trávením volného času je poměrně pěknou etnografií. Autorka rozeznává jednotlivé aktivity a člení je do smysluplných kategorií. Z tohoto členění je přeci jen patrné autorčino povědomí o teoretických konceptech a čtenáři z popisu vysvítá, že život v popisované vesnici je odlišný od života ve městě.

K obhajobě bych měl dvě otázky: Patří náboženství k volnému času? Na základě čeho a do jaké míry je oprávněné tvrzení ze závěru, že „společně trávený čas a samotná přítomnost jedince ve společenství jakoby byla důležitější než zaměření na individuální osobní rozvoj“?

Práci hodnotím rozhodně jako způsobilou k obhajobě a navrhuji hodnocení na spodní hranici **velmi dobře**.

V Praze dne 15.6.2010

Mgr. Ondřej Skripnik Ph.D.